

Vec C-300/23

**Zhrnutie návrhu na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 98 ods. 1
Rokovacieho poriadku Súdneho dvora**

Dátum podania:

10. máj 2023

Vnútroštátny súd:

Juzgado de Primera Instancia n.º 8 de Donostia – San Sebastián

Dátum rozhodnutia vnútroštátneho súdu:

27. apríl 2023

Žalobca:

NB

Žalovaná:

Kutxabank, S. A.

Predmet konania vo veci samej

Návrh na určenie neplatnosti podmienky v zmluve o hypotekárnom úvere, podľa ktorej sa pohyblivé úroky počítajú v závislosti od Index de Referencia de Préstamos Hipotecarios (referenčný index hypotekárnych úverov, ďalej len „IRPH“), z dôvodu, že bola začlenená do zmluvy netransparentne a je nekalá.

Predmet a právny základ návrhu na začatie prejudiciálneho konania

Ochrana spotrebiteľa – Výklad smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách – Výklad smernice Európskeho parlamentu a Rady 2005/29/ES z 11. mája 2005 o nekalých obchodných praktikách podnikateľov voči spotrebiteľom na vnútornom trhu, a ktorou sa mení a dopĺňa smernica Rady 84/450/EHS, smernice Európskeho parlamentu a Rady 97/7/ES, 98/27/ES a 2002/65/ES a nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 2006/2004 – Nekalé podmienky v spotrebiteľských zmluvách – Zmluva o úvere – Pohyblivá úroková sadzba – Referenčný index hypotekárnych úverov (IRPH) – Preskúmanie požiadavky transparentnosti vnútroštátnym súdom – Preskúmanie nekalej povahy podmienky vnútroštátnym súdom – Dôsledky konštatovania nekalej povahy podmienky

Prejudiciálne otázky

1. S prihliadnutím na to, že Banco de España (Španielska centrálna banka) v tom istom oboznení č. 5/1994 z 22. júla 1994, ktorým boli na španielskom hypotekárnom trhu zavedené sadzby IRPH, tiež upozornila na to, že ich samotné priame uplatňovanie vedie k tomu, že RPMN operácie je vyššia než trhovú RPMN, a že na zabránenie tomu je potrebné vložiť do zmluvy primeraný záporný rozdiel, nezohľadnenie tohto upozornenia a nevloženie takého záporného rozdielu do zmluvy možno chápať ako určitú formu spôsobenia tejto nerovnováhy napriek požiadavke dobrej viery, na ktorú odkazuje článok 3 ods. 1 smernice 93/13/EHS[?]
2. Skutočnosť, že úverové inštitúcie uplatňujú záporné rozdiely, redukčné koeficienty alebo percentuálne sadzby IRPH, na ktoré upozorňuje Španielska centrálna banka, len v prípadoch, v ktorých je účelom zmlúv o hypotekárnom úvere nadobudnutie nehnuteľnosti, ktorá má slúžiť ako chránené bývanie, a dohliadajú na ne orgány verejnej moci, a naopak neuplatňujú uvedené záporné rozdiely, redukčné koeficienty alebo percentuálne sadzby IRPH, ak sa hypotekárny úver, ktorý je predmetom zmluvy, použije na nadobudnutie nehnuteľnosti určenej na bývanie za trhovú cenu, bez dohľadu orgánov verejnej moci, môže predstavovať určitú

formu spôsobenia tejto nerovnováhy napriek požiadavke dobrej viery, na ktorú odkazuje článok 3 ods. 1 smernice 93/13/EHS[?]

3. Ak sa konštatovalo, že položky, ktoré boli súčasťou RPMN operácií týkajúcich sa hypotekárneho úveru, ktoré sa každý mesiac používali na určenie sadzby IRPH Cajas, ako je to v prípade poplatku za poskytnutie úveru alebo určitých výdavkov, ktoré sa museli uhradiť predajcovi alebo dodávateľovi, sú nekalé, je v rozpore s článkom 6 ods. 1 smernice 93/13/EHS zachovať platnosť podmienky, ktorou sa do zmluvy vkladá sadzba IRPH Cajas, ktorá bola určená každý mesiac na základe údajov získaných pri použití podmienok, ktoré boli vyhlásené za nekalé[?]
4. Je v rozpore s bodmi 51, 52, 54 a 55 rozsudku Súdneho dvora vo veci C-125/18 z 3. marca 2020 vnútroštátna judikatúra, akú stanovil Tribunal Supremo (Najvyšší súd, Španielsko), podľa ktorej bez toho, aby bolo potrebné vykonať overovania a preverovania vyžadované v uvedených bodoch, vnútroštátny súd musí konštatovať, že podmienka, ktorou sa do zmluvy uzavretej medzi spotrebiteľom a predajcom alebo dodávateľom vkladá sadzba hypotekárneho úveru IRPH, v každom prípade spĺňa kritérium transparentnosti v dôsledku toho, že definícia uvedenej sadzby hypotekárneho úveru je stanovená v Boletín Oficial del Estado [štátny úradný vestník, ďalej aj len „BOE“], konkrétne v obežníku Španielskej centrálnej banky č. 5/1994, uverejnenom v Boletín Oficial del Estado č. 184 z 3. augusta 1994 na stranách 25 106 až 25 111, pričom spotrebiteľ o tom nevie[?]
5. Aby bola splnená požiadavka transparentnosti podmienky vloženej do zmluvy o hypotekárnom úvere s pohyblivou úrokovou sadzbou, podľa ktorej sú úroky z úveru viazané na oficiálny index, akým je IRPH, ktorý vzhľadom na charakteristiky jeho výpočtu neodzrkadľuje len úroky z úveru a vyžaduje, aby sa uplatnil rozdiel, ktorého výpočet je zložitý, aby ho bolo možné porovnať s inými indexmi, a spôsobuje spotrebiteľovi potenciálne riziko, že bude musieť čiastočne duplicitne zaplatiť bankové poplatky, má sa článok 5 smernice 93/13/EHS vykladať v tom zmysle, že bráni vnútroštátnej právnej úprave alebo judikatúre, ktorá umožňuje, aby predajca alebo dodávateľ nezahmlul do zmluvy ani výslovne neposkytol spotrebiteľovi v dostatočnom predstihu pred jej uzavretím nasledujúce informácie:
 - a) že referenčná sadzba neodzrkadľuje len úroky z úveru, ale aj poplatky,
 - b) konkrétne zvýšenie, ktoré z toho vyplýva,
 - c) či uplatní záporný rozdiel na maržu referenčnej sadzby s cieľom kompenzovať toto zvýšenie,

a to s cieľom uľahčiť, aby spotrebiteľ mohol skutočne porovnať jednotlivé možné referenčné sadzby a mohol sa dozvedieť, či sa v zmluve, ktorú sa

- chystá uzavrieť, zaviazá zaplatiť čiastočne duplicitné poplatky a aká je ich výška, a prípadne ich mohol napadnúť[?]
6. Je v rozpore s bodom 57 písomných pripomienok Európskej komisie [vo veci C-125/18] z 31. mája 2018, s bodmi 2 a 125 návrhov generálneho advokáta prednesených 10. septembra 2019 [vo veci C-125/18] a s bodmi 51, 52, 54 a 55 rozsudku Súdneho dvora vo veci C-125/18 z 3. marca 2020 vnútroštátna judikatúra, akú stanovil Tribunal Supremo (Najvyšší súd), podľa ktorej je predajca alebo dodávateľ, ktorý uzatvára zmluvu, zbavený akejkoľvek zodpovednosti za informovanie spotrebiteľa o fungovaní spôsobu výpočtu sadzby hypotekárneho úveru IRPH a o ekonomických dôsledkoch, ktoré z toho vyplývajú, pričom táto zodpovednosť sa prenesie na samotného spotrebiteľa, ktorý vzhľadom na to, že nemá finančné znalosti, musí sám hľadať také informácie a nájsť a pochopiť definíciu uverejnenú v Boletín Oficial del Estado, v ktorej nie je výslovne uvedené nič, pokiaľ ide o začlenenie rozdielov a výdavkov do sporného indexu, k čomu musí sám dospieť na základe poznatku, že uvedená sadzba hypotekárneho úveru sa určuje raz mesačne prostredníctvom priemeru RPMN referenčných operácií[?]
 7. Je výklad bodov 53 a 56 rozsudku Súdneho dvora vo veci C-125/18, podľa ktorého samotné uverejnenie definície sadzby IRPH v BOE umožňuje spotrebiteľovi, ktorý uzatvára zmluvu, zistiť, že táto sadzba zahŕňa rozdiely a výdavky uplatňované úverovými inštitúciami, zlučiteľný s ustálenou judikatúrou Súdneho dvora, podľa ktorej sa spotrebiteľ v porovnaní s predajcom alebo dodávateľom, s ktorým uzatvára zmluvu, nachádza v znevýhodnenom postavení, pokiaľ ide o informácie, a s bodom 2 návrhov generálneho advokáta prednesených 10. [septembra] 2019 [vo veci C-125/18], podľa ktorého priemerný spotrebiteľ nie je schopný pochopiť určité pojmy, akými sú pojmy „úroková sadzba“, „referenčný index“ alebo „ročná percentuálna miera nákladov“ (RPMN), a najmä rozdiely medzi týmito pojmami, a že tak je to aj v prípade fungovania alebo konkrétneho výpočtu nielen pohyblivých úrokových sadzieb, ale aj oficiálnych referenčných indexov hypotekárnych úverov a RPMN, na základe ktorých sa tieto úrokové sadzby počítajú[?]
 8. Je v rozpore s ustálenou judikatúrou Súdneho dvora, podľa ktorej sa spotrebiteľ v porovnaní s predajcom alebo dodávateľom, s ktorým uzatvára zmluvu, nachádza v znevýhodnenom postavení, pokiaľ ide o informácie, a s bodom 2 návrhov generálneho advokáta prednesených 10. septembra 2019 [vo veci C-125/18] výklad bodov 53 a 56 rozsudku Súdneho dvora vo veci C-125/18 v tom zmysle, že spotrebiteľ môže zistiť, že sadzba hypotekárneho úveru IRPH zahŕňa rozdiely a výdavky, na základe definície uverejnenej v Boletín Oficial del Estado, ak je na tento účel potrebné, aby uvedený spotrebiteľ vedel, čo je a čo predstavuje sadzba RPMN, aby tak mohol dospieť k záveru, že vzhľadom na to, že sadzba IRPH Cajas sa určuje

na základe jednoduchého priemeru sadziieb RPMN, nevyhnutne zahŕňa poplatky, rozdiely a výdavky uplatňované úverovými inštitúciami[?]

9. Je oslobodenie predajcu alebo dodávateľa od povinnosti uviesť v zmluve úplnú definíciu referenčného indexu určeného na výpočet pohyblivej úrokovej sadzby a poskytnúť mu informačnú brožúrku, ktorá uvádza skorší vývoj tohto indexu, stanovenej v uznesení Súdneho dvora vo veci C-655/20 zo 17. novembra 2021, kategorické a bezpodmienečné, alebo je naopak podmienené tým, že vzhľadom na preukázané informácie poskytnuté predajcom alebo dodávateľom je spotrebiteľ, ktorý uzatvára zmluvu, už schopný pochopiť fungovanie spôsobu výpočtu sporného indexu, aby tak mohol na základe presných a zrozumiteľných kritérií posúdiť potenciálne významné ekonomické dôsledky na jeho finančné záväzky[?]
10. Vztahuje sa také oslobodenie aj na prípady, v ktorých na základe vnútroštátneho predpisu účinného v čase uzavretia zmluvy existuje povinnosť uviesť v zmluve úplnú definíciu referenčného indexu určeného na výpočet pohyblivej úrokovej sadzby a poskytnúť informačnú brožúrku, ktorá uvádza skorší vývoj tohto indexu[?]
11. Ak sa uplatní smernica 2005/29/ES o nekalých obchodných praktikách podnikateľov voči spotrebiteľom na vnútornom trhu, možno skutočnosť, že predajca alebo dodávateľ opomenie také dôležité informácie, ako je osobitné fungovanie spôsobu výpočtu sadziieb IRPH, jej určenie na základe sadziieb RPMN referenčných operácií, čo má za následok, že do jej výšky sa začlenia priemerné rozdiely, poplatky a výdavky na tieto operácie, jej sústavný vývoj nad úrovňou indexu Euribor počas všetkých rokov od jej vytvorenia a existencia upozornenia Španielskej centrálnej banky určeného finančným inštitúciami, pokiaľ ide o potrebu vložiť záporný rozdiel s cieľom zabrániť tomu, aby bola RPMN operácie vyššia než trhovú RPMN, chápať ako klamlivú praktiku vzhľadom na článok 7 tejto smernice[?]
12. Ak vnútroštátny súd dospeje k záveru, že praktika uplatňovaná predajcom alebo dodávateľom bola klamlivá vzhľadom na smernicu 2005/29/ES, možno priamo konštatovať, že jeho správanie napriek požiadavke dobrej viery spôsobí uvedenú značnú nerovnováhu, na ktorú odkazuje článok 3 ods. 1 smernice 93/13/EHS, alebo je naopak možné, aby predajca alebo dodávateľ konal klamlivo v súvislosti so smernicou 2005/29/ES a v dobrej viere podľa smernice 93/13/EHS[?]
13. Je v rozpore so zásadou efektivity vnútroštátna judikatúra, akú stanovil Tribunal Supremo (Najvyšší súd), podľa ktorej po určení, že podmienka, ktorou sa do zmluvy uzavretej medzi spotrebiteľom a predajcom alebo dodávateľom vkladá sadzba IRPH Cajas, je netransparentná, nemožno so spätnou účinnosťou uplatniť ustanovenia obsiahnuté v článku 83 Texto Refundido de la Ley General de Defensa de Consumidores y Usuarios (prepracované znenie všeobecného zákona o ochrane spotrebiteľov

- a užívateľov) a v článku 5 ods. 5 Ley 7/98, de 13 de abril, de Condiciones Generales de la Contratación (zákon č. 7/98 z 13. apríla 1998 o všeobecných zmluvných podmienkach), čím vzniknú dve úrovne ochrany pred totožnou nekalou podmienkou, a to jedna pre spotrebiteľov, ktorí uzavreli zmluvu pred uvedenou zmenou, a druhá pre spotrebiteľov, ktorí uzavreli zmluvu po nej[?]
14. Je v rozpore so zásadou efektivity vnútroštátna judikatúra, akú stanovil Tribunal Supremo (Najvyšší súd), podľa ktorej netransparentnosť podmienky týkajúcej sa zmluvnej ceny, akou je podmienka stanovujúca minimálnu úrokovú sadzbu, spôsobuje, že táto podmienka je nekalá, vzhľadom na to, že predstavuje klamlivý prvok, zatiaľ čo netransparentnosť podmienky, ktorou sa do zmluvy vkladá sadzba IRPH Cajas, pričom táto podmienka ovplyvňuje aj zmluvnú cenu, nespôsobuje, že je nekalá[?]
 15. Je v rozpore s bodom 69 rozsudku Súdneho dvora vo veci C-415/11 zo 14. marca [2013] a s pojmom nerovnováha „napriek požiadavke [dobrej viery]“ vnútroštátna judikatúra, akú stanovil Tribunal Supremo (Najvyšší súd), podľa ktorej je nelogické tvrdiť, že predajca alebo dodávateľ nekonal v dobrej viere, ak použil oficiálnu sadzbu hypotekárneho úveru, ktorú reguluje Španielska centrálna banka a ktorú obvykle používajú orgány verejnej moci vo svojich plánoch chráneného bývania, a tak vo všetkých prípadoch dospel k záveru, že predajca alebo dodávateľ konal v dobrej viere, bez toho, aby bolo potrebné skúmať, či predajca alebo dodávateľ mohol rozumne očakávať, že ak by zaobchádzal so spotrebiteľom čestne a rovnocenne, tento spotrebiteľ by súhlasil so spornou podmienkou po individuálnom dojednaní[?]
 16. Má sa bod 69 rozsudku Súdneho dvora vo veci C-415/11 zo 14. marca [2013] v rámci sporu týkajúceho sa vloženia sadzby hypotekárneho úveru IRPH Cajas do zmluvy s cieľom určiť zmluvnú cenu vykladať v tom zmysle, že vnútroštátny súd musí preskúmať, či sa predajca alebo dodávateľ mohol domnievať, že ak by spotrebiteľ chápal fungovanie spôsobu výpočtu sadzby IRPH Cajas, poznal vývoj sadzby IRPH Cajas aspoň počas dvoch rokov pred uzavretím zmluvy a bol informovaný o tom, že Španielska centrálna banka vo svojom obežníku č. 5/94 poukázala na to, že je prípadne potrebné vložiť do zmluvy záporný rozdiel, pričom predajca alebo dodávateľ sa nechcel riadiť týmto upozornením, spotrebiteľ by po individuálnom dojednaní súhlasil s vložením uvedenej podmienky do zmluvy[?]
 17. Má sa bod 67 rozsudku Súdneho dvora vo veci C-421/14 z 26. januára 2017 v súvislosti s podmienkou, ktorou sa do zmluvy uzavretej medzi predajcom alebo dodávateľom a spotrebiteľom vkladá sadzba IRPH Cajas, vykladať v tom zmysle, že vnútroštátny súd musí na účely posúdenia existencie nerovnováhy napriek požiadavke dobrej viery porovnať spôsob jej výpočtu so spôsobom výpočtu používaným pri stanovovaní sadzby Euribor, ktorá sa

- používa vo väčšine zmlúv, a výslednými príslušnými skutočnými sadzbami pre úvery v rovnocennej výške a trvaní[?]
18. Je v súvislosti s podmienkou, ktorou sa do zmluvy uzavretej medzi predajcom alebo dodávateľom a spotrebiteľom vkladá sadzba IRPH Cajas, a na účely posúdenia existencie nerovnováhy napriek požiadavke dobrej viery podľa bodu 67 rozsudku Súdneho dvora vo veci C-421/14 z 26. januára 2017 dôležitá okolnosť, že skutočná sadzba vyplývajúca zo stanovenia sadzby Euribor predstavuje cenu, za ktorú úverové inštitúcie získajú finančné prostriedky, ktoré neskôr poskytnú ako úver svojim klientom, zatiaľ čo skutočná sadzba vyplývajúca zo stanovenia sadzby IRPH Cajas, ktorá je vždy vyššia, predstavuje celkové náklady, ktoré znášajú klienti, ktorým sporiteľne poskytli tieto finančné prostriedky ako úver[?]
 19. Je v rozpore s článkom 7 ods. 1 smernice 93/13/EHS, ak sa po určení, že podmienka, ktorou sa do zmluvy uzavretej medzi predajcom alebo dodávateľom a spotrebiteľom vkladá sadzba IRPH Cajas, a preukázaní, že zmluva nemôže po jej vypustení zo zmluvy ďalej existovať, táto podmienka v súlade s pätnástym dodatkovým ustanovením Ley 14/2013, de 27 de septiembre, de apoyo a los emprendedores y su internacionalización (zákon č. 14/2013 z 27. septembra 2013 o podpore podnikateľov a ich medzinárodnej činnosti) nahradí, pričom toto nahradenie by viedlo k tomu, že by sa v prospech predajcu alebo dodávateľa zachovala tá istá situácia nerovnováhy, akú vnútroštátny súd zrušil, vzhľadom na to, že toto dispozitívne ustanovenie bolo určené na postupné nahradenie indexu a jeho cieľom bolo dosiahnuť, aby sa takým nahradením nezmenil stav, ktorý existoval pred zánikom uvedeného indexu[?]
 20. Vzhľadom na to, že – ako uvádza Španielska centrálna banka – všetkým námietkam, ktoré možno vzniesť voči sadzbe hypotekárnych úverov IRPH Cajas, by sa predišlo, ak by bol do zmluvy vložený zodpovedajúci záporný rozdiel, má sa článok 6 ods. 1 smernice 93/13/EHS vykladať v tom zmysle, že nebráni tomu, aby vnútroštátny súd po určení, že podmienka, ktorou sa do zmluvy uzavretej medzi spotrebiteľom a predajcom alebo dodávateľom vkladá sadzba IRPH Cajas, je nekalá, so spätnou účinnosťou nahradil rozdiel, ktorý bol vložený do zmluvy, záporným rozdielom, ktorý mal byť vložený do zmluvy v čase jej uzavretia, pričom spotrebiteľovi sa vráti suma, ktorá mu bola neoprávnene odňatá, spolu s úrokmi, a to s cieľom zabrániť neplatnosti zmluvy a premeniť ju na zmluvu, ktorá sa mala uzavrieť podľa upozornenia Španielskej centrálnej banky[?]
 21. Je v rozpore s článkom 7 ods. 1 smernice 93/13/EHS, ak sa po určení, že podmienka, ktorou sa do zmluvy uzavretej medzi predajcom alebo dodávateľom a spotrebiteľom vkladá sadzba hypotekárneho úveru IRPH Cajas, je nekalá, a po určení, že táto zmluva je neplatná z dôvodu, že po vypustení tejto podmienky nemôže ďalej existovať, uplatnia účinky článku 1303 Občianskeho zákonníka, takže porušovateľ je zvýhodnený tým,

že získa späť celý úver spolu so zákonnými úrokmi, ktoré sú vyššie než úroky stanovené v zmluve a ktoré sa uplatnia na celý úver od prvého dňa[?]

22. Vzhľadom na to, že v tomto prípade ide o adhéziu zmluvu, ktorá sa skladá zo všeobecných podmienok, ktoré neboli dohodnuté a ktoré jednostranne určil predajca alebo dodávateľ, pričom len on je zodpovedný za to, že do zmluvy boli vložené nekalé podmienky týkajúce sa položiek, ktoré majú podstatný význam pre cenu, má sa článok 7 ods. 1 smernice 93/13/EHS vykladať v tom zmysle, že predajca alebo dodávateľ zodpovedá za protiprávne konanie, ktoré spôsobilo neplatnosť zmluvy ako celku, a v dôsledku toho sa uplatní článok 1306 ods. 2 Občianskeho zákonníka[?]

Uvádzané právne predpisy Únie

Smernica Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách, odôvodnenia 12, 13, 19, 20 a 24, ako aj články 3, 5, 6 a 7.

Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2005/29/ES z 11. mája 2005 o nekalých obchodných praktikách podnikateľov voči spotrebiteľom na vnútornom trhu, a ktorou sa mení a dopĺňa smernica Rady 84/450/EHS, smernice Európskeho parlamentu a Rady 97/7/ES, 98/27/ES a 2002/65/ES, a nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 2006/2004, článok 7.

Uvádzané vnútroštátne právne predpisy

a) *Prostredníctvom Real Decreto Legislativo 1/2007, de 16 de noviembre (kráľovský legislatívny dekrét č. 1/2007 zo 16. novembra 2007) bolo schválené **Texto Refundido de la Ley General para la Defensa de los Consumidores y Usuarios** y otras leyes complementarias (prepracované znenie všeobecného zákona o ochrane spotrebiteľov a užívateľov a iných doplňujúcich zákonov, ďalej len „TRLGDCU“). Z tohto prepracovaného znenia sa citujú nasledujúce ustanovenia:*

Článok 8. Základné práva spotrebiteľov a užívateľov.

Spotrebiteľia a užívatelia majú tieto základné práva:

...

- b) ochrana ich legitímnych hospodárskych a sociálnych záujmov najmä vzhľadom na nekalé obchodné praktiky a na vloženie nekalých podmienok do zmlúv;

...

- d) presné informácie o jednotlivých tovaroch alebo službách, ako aj poučenie a zjednodušené vysvetlenie na účely podpory znalostí o používaní, spotrebe alebo vhodnom užívaní týchto tovarov alebo služieb.

Článok 60. Informácie predchádzajúce uzavretiu zmluvy.

1. Predtým než bude spotrebiteľ a užívateľ viazaný zmluvou alebo príslušnou ponukou, podnikateľ mu musí v jasnej a zrozumiteľnej forme poskytnúť relevantné, pravdivé a dostatočné informácie o hlavných znakoch zmluvy, najmä o jej právnych a finančných podmienkach, ak takéto informácie nevyplývajú už z okolností.

Článok 80. Požiadavky vo vzťahu k podmienkam, ktoré neboli individuálne dohodnuté.

1. Pokiaľ zmluvy uzavreté so spotrebiteľmi a užívateľmi obsahujú podmienky, ktoré neboli individuálne dohodnuté, vrátane zmlúv uzavretých na podnet orgánov verejnej moci a subjektov a podnikov, ktoré sú im podriadené, tieto podmienky musia spĺňať nasledujúce požiadavky:

- a) konkrétna, jasná a jednoduchá formulácia, ktorej možno priamo porozumieť, bez odkazov na texty alebo dokumenty, ktoré sa neposkytujú pred uzavretím zmluvy alebo súbežne s jej uzavretím a ktoré musia byť v každom prípade výslovne uvedené v písomnom vyhotovení zmluvy;
- b) dostupnosť a zrozumiteľnosť, ktoré spotrebiteľovi a užívateľovi umožňujú pred uzavretím zmluvy oboznámiť sa so zmluvou a s jej obsahom. ...
- c) dobrá viera a spravodlivá rovnováha v právach a povinnostiach strán, čo v každom prípade vylučuje uplatnenie nekalých podmienok.

2. V prípade podania individuálnej žaloby preváži v prípade pochybnosti o zmysle niektorej podmienky výklad, ktorý je pre spotrebiteľa priaznivejší.

Článok 82. Pojem nekalé podmienky.

1. Za nekalé podmienky sa považujú všetky zmluvné ustanovenia, ktoré neboli individuálne dohodnuté, a všetky praktiky, ktoré neboli výslovne schválené, pokiaľ v rozpore s požiadavkou dobrej viery spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach strán vyplývajúcich zo zmluvy na úkor spotrebiteľa a užívateľa.

2. Skutočnosť, že určité aspekty podmienky alebo jedna konkrétna podmienka boli individuálne dohodnuté, nevylučuje uplatnenie ustanovení o nekalých podmienkach na ďalšie časti zmluvy.

Podnikateľ, ktorý tvrdí, že určitá podmienka bola individuálne dohodnutá, musí o tom podať dôkaz.

Článok 83. Neplatnosť nekalých podmienok a ďalšia existencia zmluvy.

Nekalé podmienky sú absolútne neplatné a považujú sa za nedohodnuté. Na tento účel súd po vypočítaní účastníkov konania vyhlási nekalé podmienky uvedené v zmluve za neplatné, avšak zmluva je pre zmluvné strany naďalej záväzná za tých istých podmienok, pokiaľ môže existovať bez týchto nekalých podmienok.

b) Ley 7/1998, de 13 de abril, sobre condiciones generales de la contratación (zákon č. 7/1998 z 13. apríla 1998 o všeobecných zmluvných podmienkach), článok 3, článok 5 ods. 5, články 7 a 8, ako aj článok 10. Obsah týchto ustanovení nie je citovaný.

c) Ley 14/2013, de 27 de septiembre, de apoyo a los emprendedores (zákon č. 14/2013 z 27. septembra 2013 o podpore podnikateľov), pätnáste dodatkové ustanovenie

d) Código Civil (Občiansky zákonník), článok 1303 a článok 1306 ods. 2. Obsah týchto ustanovení nie je citovaný.

Zhrnutie skutkového stavu a konania vo veci samej

- 1 Žalobca uzavrel 11. septembra 2006 zmluvu o hypotekárnom úvere so sporiteľňou KUTXABANK. Bolo dohodnuté, že žalobca je povinný platiť pohyblivé úroky vypočítané na základe IRPH po pripočítaní kladného rozdielu. Na účely vymedzenia IRPH Cajas ustanovenie 3a uvedenej zmluvy vychádza zo samotnej oficiálnej definície tohto indexu obsiahnutej v obežníku Španielskej centrálnej banky č. 5/1994 z 22. júla 1994 a je v ňom uvedené, že IRPH, ktorý sa uplatní na zmluvu, tvorí jednoduchý priemer priemerných úrokových sadzieb vážených istinou v rámci úverov operácií zabezpečených záložným právom k nehnuteľnosti poskytnutých sporiteľňami na tri alebo viac rokov na účely nadobudnutia nehnuteľnosti určenej na bývanie za trhovú cenu bez akejkoľvek zmeny a že sa použije posledný IRPH zverejnený Španielskou centrálnou bankou v mesiaci predchádzajúcom každému dátumu, v ktorom má dôjsť k revízii úrokovej sadzby, a subsidiárne posledný IRPH zverejnený Španielskou centrálnou bankou pred uvedeným predchádzajúcim mesiacom.
- 2 Vnútroštátny súd uvádza opis spôsobu výpočtu a fungovania IRPH, v ktorom zdôrazňuje nasledujúce aspekty:
 - od roku 1994 má Španielska centrálna banka právomoc určiť, ktoré oficiálne referenčné indexy možno uplatňovať na hypotekárne úvery s úrokmami s pohyblivou sadzbou. Španielska centrálna banka svojím obežníkom č. 5/1994 vložila prílohu VIII do svojho predchádzajúceho Circular 8/1990, de 7 de septiembre de 1990, a Entidades de Crédito, sobre transparencia de las operaciones y protección de la clientela (obežník č. 8/1990 zo 7. septembra 1990 určený úverovým inštitúciám o transparentnosti operácií a ochrane

klientov). V tejto novej prílohe VIII bol uvedený IRPH [vo verziách i) Bancos (banky), ii) Cajas (sporiteľne) a iii) Conjunto de Entidades (všetky inštitúcie)] ako jeden z týchto indexov. V zákone č. 14/2013 bolo stanovené, že od 1. novembra 2013 sa IRPH Bancos a IRPH Cajas prestanú uverejňovať a tieto indexy v zmluvách, v ktorých boli použité, nahradí IRPH Entidades, ktorý sa počíta podobne ako indexy, ktoré sa prestávali používať. IRPH teda bol a stále je jedným z oficiálnych indexov, na ktoré dohliada Španielska centrálna banka a ktoré sa raz mesačne uverejňujú v Boletín Oficial del Estado (štátny úradný vestník);

- obežník Španielskej centrálnej banky č. 5/1994 v súvislosti s výpočtom IRPH stanovuje že vybrané priemerné sadzby sú ročné percentuálne miery nákladov [RPMN], keďže vyjadrujú **celkové náklady**, ktoré predstavuje úver pre dlžníka, lebo okrem nominálnej úrokovej sadzby zahŕňajú iné peňažné sumy, ktoré uhrádza spotrebiteľ (poplatok za poskytnutie úveru a pravidelné poplatky, poisťné na základe poisťky, ktorú musí uzavrieť spotrebiteľ, a rôzne výdavky spojené s operáciou – manipulačné poplatky, poplatky za zápis záložného práva k nehnuteľnosti do katastra nehnuteľností atď.). Určité podmienky, podľa ktorých musí spotrebiteľ uhrádzať niektoré z týchto peňažných súm, boli vyhlásené za nekalé;
 - v tom istom obežníku sa poukazuje na to, že vzhľadom na to, že IRPH je RPMN, jeho samotné priame uplatňovanie ako zmluvných úrokových sadzieb by viedlo k tomu, že RPMN operácie spočívajúcej v poskytnutí hypotekárneho úveru bude vyššia než trhovú sadzba. Na vyrovnanie RPMN takej operácie s trhovou RPMN by bolo potrebné uplatniť záporný rozdiel, ktorého hodnota by sa menila v závislosti od poplatkov za operáciu a frekvencie splátok. Inak povedané, zatiaľ čo Euribor, ďalší referenčný index v tomto type zmlúv o hypotekárnom úvere, je nominálna úroková sadzba (NÚS), IRPH je skutočná sadzba (RPMN). Skutočné sadzby sú údaje s vyššími hodnotami než nominálne sadzby (alebo jednoduché sadzby). RPMN je vždy vyššia než NÚS a priemer RPMN (ako je IRPH) je vždy vyšší než priemer NÚS;
 - v prípade zmlúv, v ktorých je začlenený IRPH spolu s kladným zostatkom, sa súčet týchto dvoch čísel použije ako NÚS, pokiaľ ide o úroky, ktoré musí platiť spotrebiteľ, ktorý navyše musí uhrádzať iné poplatky a iné výdavky. Takto i) sa RPMN (IRPH) použije ako NÚS a ii) spotrebiteľ musí uhradiť poplatky a iné výdavky dvakrát: po prvý raz vtedy, keď sa použije IRPH, v ktorej boli zohľadnené poplatky a iné výdavky vzťahujúce sa na úvery poskytnuté v minulosti, na základe ktorých sa vypočíta tento index, a po druhý raz vtedy, keď banka vyúčtuje poplatky a iné výdavky v súvislosti s konkrétnou zmluvou, ktorú uzatvára tento spotrebiteľ.
- 3 Pokiaľ ide o začlenenie IRPH do zmluvy, ktorá je predmetom sporu, vnútroštátny súd tvrdí, že podmienka, ktorou sa zavádza tento index, nie je transparentná a že tiež neumožnila spotrebiteľovi presne zistiť ekonomické dôsledky rozhodnutia, ktoré prijal, z nasledujúcich dôvodov:

- priemerný spotrebiteľ nie je schopný sám pochopiť základné pojmy, ako sú referenčný index, RPMN alebo NÚS, a tiež nepozná obežníky určené finančným inštitúciám, ktoré vydáva Španielska centrálna banka;
 - finančné inštitúcie neposkytli informáciu o potrebe uplatniť na IRPH záporný rozdiel, ako sa uvádza v obežníku č. 5/1994. Vnútroštátny súd uvádza, že tento obežník neukladá povinnosť uplatniť tento záporný rozdiel, ale že v tomto obežníku sa poukazuje na skutočnosť, že ak by sa neuplatnil tento záporný rozdiel, RPMN transakcie bude vyššia než priemerná trhovú RPMN;
 - zdá sa, že v spornej zmluve je citovaná definícia IRPH, ale je v nej vynechaná záverečná časť, v ktorej sa uvádza, že vážené priemerné úrokové sadzby, pomocou ktorých Španielska centrálna banka vytvára jednoduchý priemer, na základe ktorého sa určí sadzba IRPH Cajas, sú sadzby RPMN;
 - v ponukách hypotekárnych úverov viazaných na IRPH banky zdôrazňovali nízku sumu kladného rozdielu, ktorý sa uplatní na IRPH, v porovnaní s rozdielom, ktorý sa pripočítaval k indexu Euribor v prípade hypotekárnych úverov, ktoré sa počítali podľa tohto indexu, ale vynechávali informáciu, že IRPH bol sám osebe vyšší než index Euribor.
- 4 Dňa 4. marca 2022 podal žalobca návrh na začatie štandardného konania, ktorým navrhol určiť, že podmienka, ktorou sa stanovuje referenčný index IRPH ako prvok výpočtu pohyblivých úrokov týkajúcich sa jeho úveru, je neplatná, lebo je nekalá.

Základné tvrdenia účastníkov konania vo veci samej

- 5 Žalobca tvrdí, že je potrebné podať návrh na začatie prejudiciálneho konania, lebo existujú rozpory medzi rozsudkom Súdneho dvora z 3. marca 2020, Gómez del Moral Guasch, C-125/18, a uzneseniami zo 17. novembra 2021, Gómez del Moral Guasch II, C-655/20, a Unión de Créditos Inmobiliarios, C-79/21, na jednej strane a na druhej strane výkladom týchto rozhodnutí, ktorý podal Tribunal Supremo (Najvyšší súd) (konkrétne rozsudky 595/2020, 596/2020, 597/2020, 598/2020 a 599/2020 z 12. novembra 2020 a rozhodnutia 42/2022, 43/2022 a 44/2022 z 27. januára 2022), ktorými Tribunal Supremo (Najvyšší súd) vyhlásil kasačné opravné prostriedky podané spotrebiteľmi, ktorých návrh na určenie, že podmienka, ktorou sa IRPH Cajas vkladá do zmluvy, je neplatná, lebo je nekalá, bol zamietnutý, za neprípustné, keďže sa domnieval, že zanikol záujem na podaní kasačných opravných prostriedkov v dôsledku toho, že otázky položené v týchto opravných prostriedkoch boli vyriešené v rozsudkoch 42/2022, 43/2022 a 44/2022 z 27. januára 2022.

Zhrnutie odôvodnenia návrhu na začatie prejudiciálneho konania

I) O požiadavke transparentnosti vloženia IRPH ako súčasti podmienky týkajúcej sa výpočtu úrokov

6 Vnútroštátny súd cituje nasledujúce rozhodnutia Súdneho dvora s cieľom opísať rámec, ktorý podľa jeho názoru vymedzuje požiadavky, ktoré sa musia splniť na to, aby bola podmienka vložená do zmluvy transparentne:

a) Rozsudok z 3. marca 2020, Gómez del Moral Guasch, C-125/18

Bod 52: Prináleží vnútroštátnemu súdu, aby vykonal potrebné overovania z hľadiska všetkých relevantných skutkových okolností, medzi ktorými sa nachádzajú **reklama a informácie poskytnuté veriteľom** v rámci dojednávania zmluvy o úvere, a vnútroštátnemu súdu po zohľadnení všetkých okolností súvisiacich s uzatvorením zmluvy osobitne prináleží overiť, či v dotknutej veci boli **spotrebiteľovi oznámené všetky skutočnosti**, ktoré mohli mať vplyv na rozsah jeho záväzku a umožňovali mu posúdiť najmä celkové náklady jeho úveru. Rozhodujúcimi pri tomto posúdení sú jednak otázka, či sú tieto podmienky formulované **jasne a zrozumiteľne**, takže priemerný spotrebiteľ, ako je opísaný v bode 51 tohto rozsudku, je schopný posúdiť takéto náklady, a jednak okolnosť spojená s tým, či boli v zmluve o úvere poskytnuté informácie, ktoré sú vzhľadom na povahu tovaru alebo služieb, ktoré sú predmetom tejto zmluvy, považované za základné.

Bod 53: Pokiaľ ide o podmienku, o akú ide v prejednávanej veci, na základe okolnosti, že **hlavné údaje** na výpočet IRPH španielskych sporiteľní boli ľahko **dostupné** každej osobe, ktorá má v úmysle uzavrieť hypotekárny úver, pretože tieto údaje boli uvedené v obežníku č. 8/1990 uverejnenom v *Boletín Oficial del Estado*, mohol primerane pozorný a obozretný spotrebiteľ **pochopiť**, že tento index bol vypočítaný na základe priemeru sadziieb hypotekárnych úverov s dobou splatnosti dlhšou ako tri roky, ktorých cieľom je nadobudnutie nehnuteľnosti určenej na bývanie, vrátane priemeru marží a poplatkov uplatňovaných týmito inštitúciami.

Bod 54: Pre posúdenie transparentnosti spornej podmienky je relevantná okolnosť, že podľa vnútroštátnej právnej úpravy platnej v čase uzavretia zmluvy, o ktorú ide vo veci samej, boli úverové inštitúcie povinné informovať spotrebiteľov o **vývoji** IRPH španielskych sporiteľní za posledné **dva kalendárne roky** predchádzajúce uzavretiu zmlúv o úvere, ako aj o jeho aktuálne známej výške. Takéto informácie môžu spotrebiteľovi tiež poskytnúť objektívnu informáciu o ekonomických dôsledkoch vyplývajúcich z uplatnenia takéhoto indexu a predstavujú užitočné porovnanie medzi výpočtom pohyblivej úrokovej sadzby založenej na IRPH španielskych sporiteľní a inými vzorcami výpočtu úrokovej sadzby.

Bod 55: Vnútroštátny súd teda bude musieť overiť, či predajca alebo dodávateľ v rámci uzavretia zmluvy, o ktorú ide vo veci samej, skutočne dodržal všetky informačné povinnosti stanovené vnútroštátnou právnou úpravou.

Bod 56: Článok 4 ods. 2 a článok 5 smernice 93/13 sa majú vykladať v tom zmysle, že na účely dodržania požiadavky transparentnosti zmluvnej podmienky stanovujúcej pohyblivú úrokovú sadzbu v zmluve o hypotekárnom úvere musí táto podmienka byť nielen zrozumiteľná z formálneho a gramatického hľadiska, ale musí tiež umožňovať, aby priemerný spotrebiteľ, ktorý je riadne informovaný a primerane pozorný a obozretný, bol schopný pochopiť konkrétne fungovanie spôsobu výpočtu tejto sadzby a posúdiť tak na základe presných a zrozumiteľných kritérií potenciálne významné ekonomické dôsledky tejto zmluvnej podmienky na jeho finančné záväzky. Na účely posúdenia, ktoré musí v tejto súvislosti vykonať vnútroštátny súd, sú osobitne relevantnými skutočnosťami jednak okolnosť, že hlavné údaje výpočtu tejto sadzby sú ľahko dostupné každej osobe, ktorá má v úmysle uzavrieť zmluvu o hypotekárnom úvere, vzhľadom na uverejnenie spôsobu, akým sa uvedená sadzba vypočíta, a jednak to, že boli poskytnuté informácie o vývoji indexu v minulosti, na základe ktorého sa táto sadzba vypočíta.

- b) Návrhy, ktoré predniesol generálny advokát 10. septembra 2019 vo veci C-125/18

Bod 2: Spotrebiteľia nie sú schopní pochopiť určité pojmy, akými sú pojmy (pevná alebo pohyblivá) „úroková sadzba“, „referenčný index“ alebo „ročná percentuálna miera nákladov“ (RPMN), a najmä rozdiely medzi týmito pojmi. Tak je to aj v prípade fungovania alebo konkrétneho výpočtu nielen pohyblivých úrokových sadzieb, ale aj RPMN, na základe ktorých sa určujú sadzby IRPH, a preto sú podstatné informácie poskytnuté predajcom alebo dodávateľom.

Bod 125: Vzorec na výpočet IRPH Cajas je zložitý a málo transparentný a na splnenie kritéria transparentnosti je potrebné, aby predajca alebo dodávateľ poskytol informácie, ktoré umožnia spotrebiteľovi prijať obozretné rozhodnutie založené na dobrej informovanosti, pokiaľ ide o metódu výpočtu, pričom v nich musí byť presne uvedená nielen úplná definícia referenčného indexu, ale aj relevantné ustanovenia vnútroštátnej právnej úpravy, ktoré upravujú tento index, a jeho vývoj v minulosti.

- c) Pripomienky, ktoré predložila Komisia vo veci C-125/18

Bod 57: predajca alebo dodávateľ je povinný vysvetliť spotrebiteľovi, ako sa stanovila referenčná sadzba, aký bol jej vývoj v minulosti a aké sú jej budúce prognózy v rozsahu, v akom ich možno zistiť.

- d) Uznesenie zo 17. novembra 2021, Gómez del Moral Guasch II, C-655/20

Bod 1 výroku: Článok 5 smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách a požiadavka transparentnosti zmluvných podmienok v rámci hypotekárneho úveru sa majú vykladať v tom zmysle, že umožňujú obchodníkovi neuvádzať v takejto zmluve úplnú definíciu referenčného indexu určeného na výpočet pohyblivej úrokovej sadzby alebo neposkytnúť spotrebiteľovi pred uzavretím zmluvy informačnú brožúrku, ktorá uvádza skorší vývoj tohto indexu, z dôvodu, že informácie týkajúce sa uvedeného indexu sa úradne zverejňujú, pod podmienkou, že vzhľadom na verejne dostupné a sprístupnené informácie, ako aj na prípadné informácie poskytnuté obchodníkom mohol riadne informovaný, primerane pozorný a obozretný priemerný spotrebiteľ pochopiť konkrétne fungovanie spôsobu výpočtu referenčného indexu a posúdiť tak na základe presných a zrozumiteľných kritérií potenciálne významné ekonomické dôsledky takejto podmienky na jeho finančné záväzky.

- 7 Vnútroštátny súd následne uvádza názor, ktorým sa riadil Tribunal Supremo (Najvyšší súd) (rozsudky z 12. novembra 2020) v súvislosti s rozsudkom vydaným vo veci C-125/18 a podľa ktorého sa uverejnením obežníka č. 8/1990 a postupu výpočtu IRPH Cajas v BOE vo všetkých prípadoch spĺňa požiadavka transparentnosti, pokiaľ ide o zloženie a výpočet tohto indexu, ako je to spresnené v bode 56 uvedeného rozsudku. Pokiaľ ide o uznesenie zo 17. novembra 2021, Gómez del Moral Guasch II, C-125/18, Tribunal Supremo (Najvyšší súd) sa domnieva, že oslobodenie predajcu alebo dodávateľa od povinnosti začleniť do zmluvy úplnú definíciu IRPH je nepodmienečným oslobodením, ktoré sa uplatní v každom prípade.
- 8 Vnútroštátny súd považuje uvedené stanovisko Tribunal Supremo (Najvyšší súd) za nesprávne z nasledujúcich dôvodov: i) nahliadnutie do obežníka č. 8/1990 v BOE – do ktorého by spotrebiteľ nahliadol – neposkytuje informácie o IRPH Cajas, lebo IRPH Cajas bol zavedený do uvedeného obežníka prostredníctvom obežníka č. 5/1994; ii) nahliadnutie do obežníka č. 5/1994 v BOE umožňuje zistiť, aká je definícia IRPH Cajas, ale nie spôsob jeho výpočtu, pričom spotrebiteľ musí sám – bez toho, aby mal finančné znalosti – dospieť k záveru, že IRPH je RPMN, ktorá zahŕňa rozdiely, poplatky a výdavky; iii) Tribunal Supremo (Najvyšší súd) zdôrazňuje okolnosť, že uverejnenie v BOE – spomenuté v bode 53 rozsudku vo veci C-125/18 – umožnilo zistiť, ako sa počítal IRPH Cajas, ale nezohľadňuje ostatné spresnenia obsiahnuté v iných bodoch uvedeného rozsudku, a iv) samotný Tribunal Supremo (Najvyšší súd) vo svojich rozsudkoch správne nevymedzil IRPH a správne nerozlišuje pojmy referenčný index, úroková sadzba a RPMN, pričom v rozsudkoch z 12. novembra 2020 si zamieňa cenu s nákladmi spojenými s úverom, a preto možno dospieť k záveru, že priemerný spotrebiteľ tiež nemôže pochopiť také zložité pojmy a mechanizmy.
- 9 Vzhľadom na všetky vyššie uvedené úvahy má vnútroštátny súd pochybnosti o tom, či bola splnená požiadavka týkajúca sa transparentného vloženia

podmienky do zmluvy, a v súvislosti s touto problematikou kladie štvrtú, piatu, šiestu, siedmu, ôsmu, deviatu a desiatu prejudiciálnu otázku.

II) O možnej existencii klamlivej praktiky v zmysle smernice 2005/29

- 10 Podľa článku 7 smernice 2005/29 sa za klamlivú praktiku považuje praktika, pri ktorej podnikateľ opomenie podstatnú informáciu, ktorá by v prípade, ak by bola spotrebiteľovi známa, mohla viesť k tomu, že spotrebiteľ by sa rozhodol inak, než sa napokon rozhodol.
- 11 Vnútroštátny súd sa domnieva, že skutočnosť, že podnikateľ opomenie vyššie uvedenú dôležitú informáciu v podmienke, ktorou sa IRPH Cajas vkladá do zmluvy, pričom táto informácia je potrebná na posúdenie potenciálne významných ekonomických dôsledkov tejto dohody, môže predstavovať klamlivú praktiku v zmysle smernice 2005/29 a nasvedčovať tomu, že podnikateľ nekonal v dobrej viere v zmysle smernice 93/13, a tak spôsobil nerovnováhu na úkor spotrebiteľa.
- 12 Vzhľadom na všetky vyššie uvedené úvahy vnútroštátny súd predkladá v súvislosti s touto problematikou jedenástu a dvanástu prejudiciálnu otázku.

III) O existencii nerovnováhy v právach a povinnostiach zmluvných strán, ktorá je v rozpore s požiadavkou dobrej viery

III-1) O vzťahu medzi transparentnosťou a nekalou povahou

- 13 Podľa článku 3 ods. 1 smernice 93/13 sa zmluvná podmienka, ktorá nebola individuálne dohodnutá, považuje za nekalú, ak napriek požiadavke dobrej viery spôsobí značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach strán vzniknutých na základe zmluvy, ku škode spotrebiteľa.
- 14 Generálny advokát v bode 127 návrhov, ktoré predniesol vo veci C-125/18, uviedol, že treba konštatovať, že ak by vnútroštátny súd dospel k záveru, že požiadavka týkajúca sa jasnej a zrozumiteľnej formulácie zmluvných podmienok, a teda transparentnosti, bola splnená, nič to nemení na tom, že spornú podmienku treba v každom prípade posúdiť, pokiaľ ide o jej prípadne nekalú povahu z obsahového hľadiska, vzhľadom na prípadnú existenciu značnej nerovnováhy v právach a povinnostiach strán vzniknutých na základe zmluvy na úkor spotrebiteľa.
- 15 Tribunal Supremo (Najvyšší súd) sa domnieva, že aj keď podmienka týkajúca sa sadzby IRPH Cajas nesplní kritérium transparentnosti, to automaticky neznamená, že je nekalá, lebo sa navyše musí preskúmať, či je nekalá v zmysle článku 3 ods. 1 smernice 93/13. Tento názor je v rozpore s názorom, ktorým sa ten istý súd predtým riadil a podľa ktorého netransparentnosť podmienky stanovujúcej minimálnu úrokovú sadzbu nevyhnutne spôsobuje, že táto podmienka je nekalá.

16 Vnútroštátny súd sa domnieva, že tak v prípade, ak predmetná podmienka splní kritérium transparentnosti, ako aj v prípade, ak ho nesplní, je potrebné preskúmať, či je nekalá z dôvodu, že spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach strán vzniknutých na základe zmluvy ku škode spotrebiteľa, a žiada Súdny dvor, aby potvrdil, či v prípade, ak podmienka týkajúca sa sadzby IRPH Cajas splňa kritérium transparentnosti, vnútroštátny súd musí túto podmienku v každom prípade posúdiť, pokiaľ ide o jej prípadne nekalú povahu z obsahového hľadiska, vzhľadom na prípadnú existenciu takej nerovnováhy.

– *III-2) O požiadavkách dobrej viery a rovnováhe*

17 Na účely posúdenia, či je podmienka nekalá z obsahového hľadiska, Súdny dvor v bode 67 rozsudku z 26. januára 2017, Banco Primus, C-421/14, uviedol, že ak sa súd domnieva, že zmluvná podmienka týkajúca sa spôsobu výpočtu bežných úrokov nie je spísaná jasne a zrozumiteľne v zmysle článku 4 ods. 2 smernice 93/13, je jeho úlohou preskúmať, či je táto podmienka nekalá v zmysle článku 3 ods. 1 uvedenej smernice, pričom na tento účel musí najmä porovnať spôsob výpočtu sadzby bežných úrokov stanovený touto podmienkou a skutočnú výšku tejto sadzby, ktorá z neho vyplýva, s bežne používanými spôsobmi výpočtu a zákonnou úrokovou sadzbou, ako aj s úrokovými sadzbami uplatňovanými na trhu v čase uzavretia zmluvy dotknutej vo veci samej pre úvery v rovnocennej výške a trvaní, ako vyplýva zo skúmanej zmluvy o úvere. V bode 69 rozsudku zo 14. marca 2013, Aziz, C-415/11, sa uvádza, že vnútroštátny súd má preveriť, či predajca alebo dodávateľ, ktorý zaobchádza so spotrebiteľom čestne a rovnocenne, mohol rozumne očakávať, že by tento spotrebiteľ súhlasil s takouto podmienkou po individuálnom dojednaní.

18 Tribunal Supremo (Najvyšší súd) sa domnieva, že podmienka týkajúca sa IRPH nemôže spôsobiť nerovnováhu v rozpore s požiadavkou dobrej viery, lebo je to oficiálny index schválený orgánom pre bankový dohľad, ktorý navyše ústredná vláda a viaceré vlády autonómnych spoločenstiev používali ako referenčný index v oblasti financovania chráneného bývania.

19 Vnútroštátny súd zastáva názor, že jedna vec je IRPH z abstraktného hľadiska ako oficiálny index a druhá vec je jeho vloženie do zmluvy ako nástroja na výpočet pohyblivých úrokov, a z tohto dôvodu je nepodstatné, že je oficiálny, pričom treba navyše vziať do úvahy, že v zmluvách s pohyblivými úrokovými sadzbami sa môžu používať len oficiálne indexy. Okrem toho v prípadoch financovania chráneného bývania banky uplatňujú na IRPH záporný rozdiel, a to pravdepodobne preto, lebo na toto financovanie dohliadajú orgány verejnej moci.

20 Vnútroštátny súd sa domnieva, že oficiálny charakter indexu a jeho kontrola zo strany Španielskej centrálnej banky nie sú okolnosťami, ktoré by umožnili dospieť k záveru, že podmienka, o akú ide v spore vo veci samej, splňa požiadavky dobrej viery a spravodlivej rovnováhy stanovené smernicou 93/13. Navyše pochybuje o tom, či by spotrebiteľ po individuálnom dojednaní súhlasil so spornou podmienkou po tom, čo mu predajca alebo dodávateľ poskytol všetky informácie

potrebné na pochopenie toho, ako sa počítali úroky podľa nej, najmä zmienku o zápornom rozdieli obsiahnutú v obežníku č. 5/1994 a vývoj tohto indexu aspoň počas dvoch predchádzajúcich rokov.

- 21 Vnútroštátny súd žiada o usmernenie, pokiaľ ide o to, za akých okolností sa možno domnievať, že podmienka spĺňa požiadavky dobrej viery a rovnováhy, a na tento účel predkladá prvú, druhú, štrnástu, pätnástu, šestnástu, sedemnástu a osemnástu prejudiciálnu otázku.

IV) O uplatnení článku 6 smernice 93/13 v súvislosti s peňažnými sumami použitými pri výpočte IRPH, ktorých zaplatenie sa od spotrebiteľa nemalo vyžadovať

- 22 Vnútroštátny súd uvádza, že sadzby RPMN, ktoré sporiteľne zasielali Španielskej centrálnej banke, aby určila IRPH Cajas za príslušný mesiac, zahŕňali položky, ktorých nekalá povaha už nie je sporná, ako je to v prípade niektorých výdavkov, ktoré musel znášať spotrebiteľ a zaplatiť ich predajcovi alebo dodávateľovi alebo ktorých zákonnosť je sporná, ako je poplatok za poskytnutie úveru.
- 23 Vnútroštátny súd preto kladie tretiu prejudiciálnu otázku s cieľom objasniť, či článok 6 ods. 1 smernice 93/13, podľa ktorého nekalé podmienky nie sú záväzné pre spotrebiteľa, bráni platnosti podmienky týkajúcej sa IRPH Cajas, ktorý bol určený na základe údajov vyplývajúcich z používania niektorých podmienok, ktoré boli vyhlásené za nekalé.

V) O účinkoch určenia neplatnosti podmienky týkajúcej sa IRPH z dôvodu, že je nekalá, v prípade, ak zmluva bez nej nemôže ďalej existovať

- 24 V prípade, ak vnútroštátny súd dospeje k záveru, že podmienka týkajúca sa IRPH nespĺňa kritérium transparentnosti, bolo by potrebné odkázať na článok 83 TRLGDCU a na článok 5 ods. 5 zákona č. 7/1998, ktoré po novelizácii vykonanej prostredníctvom Ley 5/2019, de 15 de marzo, de regulación de los contratos de crédito inmobiliario (zákon č. 5/2019 z 15. marca 2019, ktorým sa upravujú zmluvy o hypotekárnom úvere), stanovujú, že podmienky, ktoré boli netransparentne vložené do zmlúv na úkor spotrebiteľov, sú automaticky neplatné. Tribunal Supremo (Najvyšší súd) sa domnieva, že článok 83 TRLGDCU a článok 5 ods. 5 zákona č. 7/1998 sa nemôžu uplatniť so spätnou účinnosťou.
- 25 V bode 3 výroku uznesenia Súdneho dvora zo 17. novembra 2021, Gómez del Moral Guasch II, C-655/20, v nadväznosti na rozsudky Súdneho dvora z 3. októbra 2019, Dziubak, C-260/18, a z 8. septembra 2022, D. B. P. a i. (Hypotekárny úver vyjadrený v cudzích menách), C-80/21 až C-82/21, sa uvádza, že článok 6 ods. 1 smernice 93/13 sa má vykladať v tom zmysle, že ukladá vnútroštátnemu súdu povinnosť dať spotrebiteľovi možnosť rozhodnúť sa medzi opravou zmluvy, a to nahradením zmluvnej podmienky určujúcej pohyblivú úrokovú sadzbu, o ktorej bolo rozhodnuté, že je nekalá, podmienkou, ktorá odkazuje na index stanovený subsidiárne zákonom, na jednej

strane a zrušením zmluvy o hypotekárnom úvere v celom jej rozsahu, ak by bola bez tejto podmienky neplatná, na druhej strane.

- 26 V súvislosti s indexom, ktorý stanovuje dispozitívne zákonné ustanovenie (IRPH Entidades namiesto IRPH Cajas), treba uviesť, že cieľom pätnásteho dodatkového ustanovenia zákona č. 14/2013 bolo zaručiť, aby bola pri postupnom zániku sadzieb IRPH Cajas a IRPH zachovaná rovnováha plnení jestvujúca v uvedenom okamihu, pričom podľa tohto ustanovenia sa mala sadzba IRPH Cajas nahradiť sadzbou IRPH Entidades po pripočítaní rozdielu vo výške aritmetického priemeru rozdielov medzi sadzbou IRPH Cajas a sadzbou IRPH Entidades vypočítaných pomocou údajov dostupných v čase od uzavretia zmluvy do okamihu, keď skutočne došlo k nahradeniu sadzby.
- 27 Ak určenie, že podmienka týkajúca sa IRPH Cajas je nekalá, znamená uznanie, že touto podmienkou bola vytvorená situácia nerovnováhy plnení medzi zmluvnými stranami, treba si položiť otázku, či je dispozitívne ustanovenie, ktorého cieľom je zachovať jestvujúcu rovnováhu (pätnáste dodatkové ustanovenie zákona č. 14/2013), vhodné na dosiahnutie cieľa, aby určením nekalej povahy bola obnovená rovnováha plnení medzi zmluvnými stranami.
- 28 Navyše vzhľadom na to, že Španielska centrálna banka sa domnieva, že všetkým námietkam, ktoré možno vzniesť voči sadzbe IRPH Cajas, by sa predišlo, ak by bol do zmluvy vložený zodpovedajúci záporný rozdiel, vnútroštátny súd sa domnieva, že s článkom 6 ods. 1 smernice 93/13 môže byť zlučiteľná skutočnosť, že po určení, že podmienka, ktorým sa do zmluvy vkladá sadzba IRPH Cajas, za nekalú vnútroštátny súd so spätnou účinnosťou nahradí rozdiel, ktorý bol skutočne vložený do zmluvy, záporným rozdielom, ktorý mal byť vložený do zmluvy v čase jej uzavretia, pričom spotrebiteľovi sa vráti suma, ktorá mu bola neoprávnene odňatá, spolu s úrokmi, a to s cieľom zabrániť neplatnosti zmluvy a premeniť ju na zmluvu, ktorá sa mala uzavrieť podľa upozornenia Španielskej centrálnej banky.
- 29 V prípade, ak by si spotrebiteľ zvolil neplatnosť zmluvy, vnútroštátny súd má pochybnosti o tom, či sa má uplatniť článok 1303 Občianskeho zákonníka alebo jeho článok 1306 ods. 2. Článok 1303 Občianskeho zákonníka by mal za následok, že zmluvné strany si navzájom vrátia to, čo si poskytli na základe zrušenej zmluvy, spolu s úrokmi, čo znamená, že inštitúcia, ktorá je zodpovedná za porušenie, ktoré spôsobilo uvedenú neplatnosť, by bola zvýhodnená, keďže by získala späť všetko, čo poskytla, spolu s úrokmi vypočítanými podľa zákonnej úrokovej sadzby, ktorá je vyššia než sadzba stanovená v zmluve a uplatní sa na celú výšku úveru od prvého dňa. Ak sa však vezme do úvahy, že v tomto prípade ide o adhéznú zmluvu, ktorej súčasťou sú všeobecné zmluvné podmienky, o obsahu ktorých nemožno rokovať a ktorú vypracoval výlučne predajca alebo dodávateľ, vnútroštátny súd sa domnieva, že za protiprávne konanie, ktoré spôsobilo túto neplatnosť zmluvy, zodpovedá jedine predajca alebo dodávateľ a že je potrebné uplatniť článok 1306 ods. 2 Občianskeho zákonníka.

- 30 Vzhľadom na všetky vyššie uvedené úvahy vnútroštátny súd v súvislosti s touto problematikou kladie trinástu, devätnástu, dvadsiatu, dvadsiatu prvú a dvadsiatu druhú prejudiciálnu otázku.

PRACOVNÝ DOKUMENT